

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 52.

Indult Bétsből, Kedden, December' 30-dikán, 1828.

B é t s.

Ő Tsász. Kir. Felsége méltóztatott Görög Szertartású nem egyesült Püspökökké kegyelmesen kinevezni:

1. Budára, Mgs. Fő Tisztelendő Stankovits István Urat, Oraviczai Archimandritát és Budai Püspöki Helytartót.

2. Temesvárra Mgs. Fő Tisztelendő Putnik Jó'sef Urat, ez előtt Pakraczi Püspök.

3. Aradra Mgs. Fő Tisztelendő Joannovits Nesztor Urat, eddig Bezdíni Archimandritát.

4. Pakráczra, Mgs. Fő Tisztelendő Chraniszlaw György Urat, eddig Radowáczi Archimandritát.

5. Verseczre, Manoilovics Maxinius Urat, eddig Archimandritát.

P á p a B i r t o k a.

A' Vatikánumi Palotában a' f. H. 15-dikén tartatott Egyházi titkos Consistoriumban Ő Szentsége sok Érsekeket és Püspököket praekonizált. A' többek között praekonizáltattak: Rohan-Chabot August Ferentz Lajos, eddig Auchi Érsek, Besançoni Érsekké; Cardinalis Isoard Xaver János Joakim Ő Eminentziája Auchi Érsekké; Vallicki Theophilus Ur, mind a' két Tör-

vénynek Doctora Gneseni Nagy-Prépost, Gneseni és Poseni Érsekké; Grasser Josef Ur, eddig Trevisoi Püspök, Veronai Püspökké; Squarcina Antal Ur a' Predikátori Rendből a' Sz. Hit tudományának Doctora, Cenedai Püspökké; Leonhard Mihály János Ur Béts Megyei Pap, és az odavaló Érseki Ráptalan Kanonokja, Aloliai Püspökké in partibus infidelium; Laso de la Véga Raphael, eddig Meridai Püspök, Quitói Püspökké; Mendizabal Mária Jó'sef a' Sz. Hit tudományának Doctora, la Pazi Püspökké, 'sa't.

Ugyan ezen Consistoriumban a' következő Cardinálisokat hirdette ki Ő Szentsége 1) a' Papok Fő Rendéből: Rudnai és Divék-Ujfalusi Rudnai Sándor Ő Hertzegségét Esztergomi Érseket és Magyar Ország Primását, Született Oct. 4-kén 1760 Szent-Kereszten; Caprano Péter Urat Iconiumi Érseket a' Propaganda Titoknokját 'sa't. Szül. Rómában Febr. 28-kán 1759; Visconti-Marazzani Ferentz Urat, Ő Szentsége Palotáinak Praefectusát és Maggior domóját, Szül. Piacenzában Aug. 11-kén 1755; Hertzeg Barberini Benedek Urat Ő Szentsége Fő Kamarás Mesterét (Maestro di Camera) Szül. Rómában Oct. 22-kén 1788; Benvenuti Antal János Urat Forli

Tartomány és Város Pro-legatusát, Osimói Patriciust. Szül. a' Sinigagliai Megyében Maj. 16-kán 1765. — 2) A' Diaconusok Rendéből: Cristaldi Belisarius Urat, az Apostoli Kamara Fő Kints Tárnokját és a' Római Archi-Gymnasium Rectorát. Szül. Rómában Jul. 11-kén 1764.

Mind ezen 6 Kardinálisok még a' mult 1826-iki Oct. 2-dikán tartott Consistoriumban kineveztettek és ekkoráig in petto tartattak. Ezekon kívül még két Kardinálisokat nevezett és hirdetett ki Ő Szentsége, ú. m: a' Papok Classisából: Gamberini Domonkos Antal Urat, az Orvietoi Püspököt. Szül. Imolában Oct. 31-kén 1760 — és a' Diaconusok rendjéből: Marco-Catalan Ferentz János Urat, a' Római Kormányozót, Vice Camerlengot és a' Politzia-Fő-Directorát. Született Bellóban a' Saragossai Megyében Oct. 24-dikén 1771.

A' f. H. 8-kán Osimóban megholt Ascenzi Maria Timotheus Ur, az Osimói és Cingoli Püspök életének 78 esztendejében guta ütésben. Ascenzi Ur Ő Méltóságának az említett (Dec. 15-iki) Consistoriumban kelle vala a' Cardinalisi Süveget venni.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára. Dec. 3-kán dél tájban kemény szélvész jött a' Tenger-ről, melly óráról órára nevedvén, a' vizet úgy öszvetolta, hogy a' jég-fedél felszakadozék, 's az alacsonyabb helyeken a' víz a' partokon kiöntött. Ágyúsütésekkel jelentették a' Kikötőből a' szélveszes hullámoknak emelkedését. Az Admirális tornyán lámpások gyújtattak a' veszedelem jeléül. De éjfélt után megtsendesedett a' szélvész, és a' megron-

gáltatott Híd (az Isák-hídja) ismét az clebbeni állapotban van. *)

Generális Jomini és Roth Urak, a' Newszky-Sándor Vitézi Rendjének tzimjelével megtiszteltettek. — Az Irkutzki Kormányozó Status Tanácsos Treskin, Hivatalának gonoszul való viseléséért (igen erőszakoskodó és hasonleső ember vala) minden méltóságától és Hivatalától megfosztatott. — Wilhelm Würtembergi Kir. Hertzeg Preobraszensky nevü Gárda-Regementben mint zászló tartó beállott. — A' Persiai Udvarhoz kinevezett Követ Status Tanácsos Gribodejoff Persia felé útban van, Oct. 21-kén Taurisban volt. — A' Bogoslawski Kerületben sok arany-fövényre találtak, melly olyan gazdag, hogy 100 Pud (mintegy 52 mása) fövény, 20 Solotnik (mintegy 7 lat) aranyat is megád; pedig, a' mint tudva van, a' fél Solotnikot adó fövenyet is méltónak tartják a' mosásra. Az aranynak előjövetele, ennyire fenn Éjszakra, valóban nevezetes.

Grusiából újabb tudósítások érkeztek Sz. Pétervárába. A' közelebb említett Karatsajokon kívül, több Kazusi Nemzetek is meghódoltattak, kik a' mostani Török háború kezdete óta fegyverre kellvén, az Orosz Hátárszéleket háborgatták. Illyenek nevezetesen a' Natugajok, Tsentsentzek,

*) Ez a' történet éppen akkorra esik, a' mikor a' Rajna melyékén és Hollandiában — Akhenben, Bonnban, Lütichben Malmedyben 's a' t. — nagy föld indulás, 's az Ádriai Tengeren dühös orkán volt. E' szerént a' Lübeki gyanítás (l. M. K. 49.) megvalósodott. Megjegyzést érdemel, hogy itt Bétsben ugyan azon nap a' Barometer állása (— 5° Reaumur mellett) szokatlan magasságú, 29 ujj volt.

A varok, Temirgóiak. A' dolog a' Tudósításokban így adatik elő: „A' Temirgói két Fejedelem, Tausultán és Sumáv-Ajtakow még Julius Havában megesküdött az Orosz Tsászár hűségére. — A' Natugájok ellen Aug. 21 kén megindult Gen. Beskrownyi és Auljokra (tanyájokra) ütvén 200 udvart felégetett, sok marhát gabonát és szénát 'sákmányúl nyert, és magának közülök kezeseket vévén, engedelmeséget fogadtatott vélek. De a' Natugájok fogadásokat meg nem tartották, hanem a' szomszéd Tserkészeket segítségül híván újra készültek határainkra béütni. Két ízben tettek próbát, de elsőben a' Kubán vizén, melly éppen akkor megáradt, nem tudtak által jöni; második ízben pedig a' már meghodolt Kaukazusi Nemzetek nem engedték őket földjökön keresztül jöni. Gen. Beskrownyi látván, hogy ezen ragadozó népet újabban megkelletik zabolázni, Sept. 17-kén az Anapaundi várban lévő seregeket, úgymint 2200 Kozákokat és 350 embert a' Tamani Regimentből, magához vévén ellenek alkonyodáskor kiindult és egész éjjel marsirozván, reggelre az Utas és Khán-tsokhrok nevű tanyákat elérte és azokat felégette. Azomban a' Tserkészek mintegy 600-an előjövén a' Generálist megtámadták, de keményen megverettettek és megfutamtattak. A' Kozákok a' Dsimesetava mellett lévő Erdőig üzték őket.

„Más felől Gen. Antropow meghallja, hogy egy másik tsapatja a' Tul a' Kubániaknak (t. i. a' Natugájok és Tserkészek, kik a' Kubán vizén túl laknak) a' Kavánski és Kavkáski Várak felé szándékozik rabolni kiütni; és eleikbe, Major Wasmund alatt egy sereg Kozákokat és gyalogságot kiküld. A' Tserkészek Oct. 6-kán estve jöttek keresztül a' Kubán vizén. A'

Kozákok egyszerre szembeszállottak velek, és ezek megijedvén sietve futottak vissza a' Keresztül járóhoz (t. i. a' vízzen) de akkorra már az is el volt foglalva. A' Tul a' Kubániak, nem látván más módot a' szabadulásra a' parttól a' vízbe ugráltak, de sokan bele fulladtak; a' kik megmenekedtek is, nem hogy prédával terhelve tértek volna vissza, de még fegyvereket és ruhájokat is (hogy könnyebben úszhassanak) elhányták 's szinte ruhátlan mentek haza. A' holtak között volt a' Nogaiski Szultán Ságó nevű.

„Kévs napok mulva azt a' hírt vette Gen. Antropow, hogy a' Temirkói Fejedelem Dsembulat-Ajtekow sereget gyűjtván a' Labba vizénél táborozik, és a' Kubán mellől elfutott Salam at Gherrai nevű Szultánt hozzánk általjöni nem engedi. A' Generális Oct. 15-kén 500 lovas és 500 gyalog katonával és 4 ágyúval Sz. György várából (Urupa vize mellett) kiindult, de minthogy az ellenség Oct. 16-kán észrevette a' Labba vizénél, hogy által akarunk menni: a' Generális szándékát hirtelen megváltoztatta és seregének egy részével, a' nem messze lévő engedetlen népekre az Abaszszokra Mokosokra, és Kabardinokra — kik éppen gabonát takarítottak — hirtelen rájok ütött. Dsembulat-Ajtekow ezt észrevévén oda sietett és a' Kozákokat megtámadta, de segítségekre 2 ágyú érkeztén őket visszanyomták. Egyébként a' Generális tzeljét nem érthette, mivel az említett Szultánt (Salam at Gherrai-t) a' ki az Orosz Tsászárnak meg akart vala hódolni, Dsembulat-Ajtekow megijesztette 's vissza-tért ismét a' Hegyek közzé.

„Az Avarok (Uarok a' mint magokat nevezik) Khánja Abu-Szultán-Nussal-Chan, anyjának tanát-

tsára és jobbágy népeinek kívánságára a' mult Augustusban, követeket küldvén azt kérde: lehet e' neki az a' szerentséje, hogy Monarchánk hív jobbágyai közzé által jöhessen? Mellyre, ő hozzá viszont követek küldettek, kik az Orosz Tsászár Ő Felsege pártfogásáról ötet bizonyossá tennék. Ezeknek jelenlétében a' f. E. September Hav. 21-kén a' Fő Városban Chunsákban *) (melly név: Chumság, vagy Chunsák az Orosz Ujságlevél magyarázatja szerint annyit tészen mint Hun vagy Khun-város) maga a' Khán, és Anyja Páka Khán-Aszszony és Nagy Anyja Hikili Khán-Aszszony, egész udvarával és népével együtt Hűséget esküdtek, és kezesül a' Khán legközelebbi atyafiát (Bek-Himmat-Karrakitiew nevűt) Generális Engelhardthoz kiadták. Ez a' felette régi nevezetes Nemzet az Attala (Attila) vize mellett lakik; a' Khánságnak egyik határja Grusia, másfelől azok a' Hegyi Népek, kik a' Terek vize és Északi Daghestán között lakoznak: van benne 3 Város, 278 falu és 34,000 Házakban több mint 100,000 férfiak (az aszszonyok nintsenek megszámlálva).

„Meghódoltak a' Tsentsentzek is; és általjában véve csak egy két Nemzetek vannak még a' távolabb eső Kaukzusi bértzeken, kik az Orosz Hatalmat meg nem esmerték.“ (Mind ezen — nagyon kevésé esmeretes — Nemzetek, a' Kaukzusz Éjszaki oldalán, egész lineában lakoznak: Nyugotra a' Natugások vagy Natugások, a' Tamirgói Sultán 's a' t. középütt: a' Karatsaiak, a' Kaspium Tengersé felé a'

Tsentsentzek és Avarok. — A' Kubán vizén túl még eddig igen kevésé hatottak elő az Oroszok, és az ott lakó Tsevkészek, Mukosok, vagy Mokosok, Abaszszékek 's a' t. esmeretlen Népek.)

Nagy Britannia.

Tangerban (Marokkóban) az Anglus Consult, Douglas Urat, fogságba tették azzal a' fenyegetéssel, hogy a' legelső ágyúszóra, mellyet az Anglus hajók tésznek, minden Tangerban lévő Anglusokat fegyverre hánynak. A' Courier neveti ezt a' fenyegetést. Még most csak két Anglus hajó van Tanger alatt az Orestes (18 ágyús hajótska) és a' Meteor nevű Bomba-Hajó; ezek tartják bészárva a' Kikötőt.

A' hazájokból kifutott Portugallusok, kik eddig többen 3,000-nél Plymouthban laktak, az Országlószék parantsolatjára, — hogy ennyien egy rakásba ne légyenek, — az Országba széljel eloszlatnak.

Portugallia.

Lisbona, Dec. 5-kén. A' D. Miguel hogyan létéről kiadott Bulletinnek Nov. 29-kétől fogva egész eddig mind egyformán vannak írva, ekképpen: „Ő Felsege ugyan azon állapotban van“ (S. M. continua a passar sem novidade).

Érdély Ország.

Kolozvár, Dec. 8-kán. — A' tegnapi napon, egy köztiszteletben álló ritka derék tudós Férjfiúnak meghidegett tetemei szállítottak a' sír' nyugodalmaiba. Professor, idősb Szilágyi Fe-

*) Chun-ság fekszik a' Kel. Hossz. 64° és 22' — az Északi Széless. 42° 44' alatt.

rentz ez, ki mint Nép és Ifjúság Tanító 56 esztendőök' lefoljta alatt, nemcsak ritka szorgalommal, de szinte hasonlíthatatlan fénynyel világolt a' magá' tudományos Körében. Tanulását az ide való Évang. Réf. Kollégyomban kezdete, a' híres Lejdai és Göttingai Akadémiákon nagyobb tökéletességre vitte — 's 1795 elején az ide való Évang. Ref. Sz. Ekklesia Papjává lett, melly páljájában tsak hamar magára vonta a' Közönség figyelmét, mint a' ki epochát kezdett a' chathedrai ékesenszóllásban. Majd 1797-be az ide való Évang. Réf. Kollégyomba a' Historia, Ékesenszóllás, és régi Literatura Professorává neveztetett, melly tudományok körül 24 esztendeig sok derék Tanítványokat formálva fáradozott. 1821-ben nevét viselő nagyobbik Fija által ezen tudományok tanításában felváltatván, ugyan ezen Fő Oskolába a' Keresztény Hit- és Erkölts-Tudomány, az Eklézsiái Történetek, tanítására és Sz. Írás Magyarázására lépett által. A' lelki világosság barátja azomban testi világosságát az elsőnek keresésében elvesztvén, ezen szomorú esetből származott bánatjának ez előtt 6 hónapokkal egy erejét kimerítő guta ütés lett a' következése- 's ezen folyó Dec. 4-dikén estvéli 9 órakor és 40 minutakor bé-végzé tsendesen a' derék ember betses életét 67-dik esztendejében, ki nem tsak tudományos széles ki miveltségével, de a' köz-jóra intézett buzgó munkásságával, 's emberszeretével, a' maga idejének ritka dísze volt. Legkedvesebb társalkodása a' régi classicus Görögökkel és Rómaiakkal, a' mit nyilván lehet látni nyomos, velős, rövid hathatós írása módján. Számos halotti Orátziói vagynak kinyomtatva, de más munkái is — egy deák Chrestomathia, Livius, kivonásban, deák Grammatika — Közönséges Historia, mellyet azomban szemei meggyen-

gülése miatt bé nem végezhetett, és Columella de re rustica irt könyvének derék jegyzésekkel való kiadása. Sok munkái, mellyek a' Historiára, régi Literaturára, és Theologiára tartoznak — maradtak kézírásban. — Ha igaz Horatiusnak mondása Principibus placuisse viris, non ultima laus est, — az idvezült e' részben szép emlékezetet hagyott hátra maga után; mert e' kis Haza igen sok részszerént ugyan elhunyt, de életben is lévő Nagyai és Főemberei betsülését és bizodalmát meg érdemelte, 's élete részét, a' nagyokkal való társalkodásban töltötte. — Végre házában is mint Férj, atya és gazda, a' mint legnagyobb tiszteletet érdemlő vólt, éppen úgy Kedvesének méltó örökös bánatot okozott elhunyasával. Ez előtt tíz esztendővel a' Reformátzió 3-dik Százados innepén tartott és nyomtatásban is kijött Beszéde nem tsak tudományjának de kinyílt, 's a' világosságban magasan emelkedett lelkének, Századok mulva is ditső emléke marad — monumentum aere perennius, melly nem utolsó bizonyyságot fog tenni, erdős kis Hazánk ez időbeli vallásos culturájáról. — Nyúgodjanak tsendesen! betseshamvai!!!

Tudósítás egy még nálunk igen ritka Szőlő-fajról.

Frantzia Országban egy Társaság állott fel a' közelebb múlt esztendőknben, mellynek egynehány ki-válogatott tagjai minden hónapban kétszer özsze-gyűlnek Párisban, és a' gyümöltsös Szőlös-veteményes-gazdaságbéli-Orvosi-virágos-'s a' t. Kerteknek gyarapításokról, 's jobbításokról tanátskoznak. A' távolabb lakó tagok egyszer jönnek özsze egy esztendőben, 's a' Társaságtól kitett jutalmokat azoknak ítélik és adják, kik felele-

teik, 's munkájok által mindenek felett érdemesekké tették azokra magokat. Tudósításokatis borsátanak ki nyomtatásban minden hónap végén *Annales de la Societé d' Horticulture* titulus alatt. A' múlt Júniusi Kötetben egy igen ritka Szőlő-fajról tesznek említést, melly Nápoly várossához közel fekvő Ischia szigetén találtatik, 's *Uva ditte volte l'anno* az az esztendőnként háromszor termő szőlő név alatt esméretes. A' Régi Rómaiak *Triferá*-nak hívták. *Borghers Úr*, egy éltes Ingenieur-tiszt az, ki ezt a' Szőlő-varietást 1812-diktől fogva elkezdette a' maga Párishez egynehány mértföldnyire eső birtokában ültetni és szaporítani; a' fogytán lévő esztendőben pedig a' Horticultur-Társaságot arról tudósítani, hogy ez az Ischiai-Szőlő, fekete, édes 's kellemetes ízű, enni is igen jó, bornak is derék, 's mind a' fal vagy sövény mentiben, mind pedig a' szabadon álló Szőlőben meg-érik, és mennél melegebb 's a' széltől mentebb helyre ültetődik, annál hamarább 's jobban meg-érik. Tovább: hogy az 1825-ik jó esztendőben az első termését Augustus 18-kán, a' másodikat September 20-kán, a' harmadikat, de a' melly nem volt olly tökéletes mint a' két előbbeni, October végén szedték meg. Negyedszer is kívánt volna a' jó Szőlő-tő gyümölcseivel kedveskedni, de a' Novembernek közepe előtt bé-állott hideg miatt egresnél (*Verjus*) egyebet nem hozhatott. Ezt a' bánulásra méltó sebes meg-újulását 's többszöri termését a' *tre volte*-Szőlőnek, *Borghers Úr* azon Szőlő-faj felette nagy elevenségének, 's rendkívül való sok tápláló erejének tulajdonítja, melly a' meg-érése után sem lankad el, 's nem szűnik meg, hanem annak élető ereje mind addig munkálódik benne, míg a' hideg, a' fagy, vagy a' nagy szárazság miatt (ha talám olly-

kor ollykor nem lotsolják, meg nem tsökken, 's egészen el nem erőtlenedik. A' vele való bánásnak is sokat tulajdonít *Borghers Úr*: meg-várja t. i. míg a' Szőlő el-hánta a' virágát, 's kötni (tisztulni) kezdett, melly, ha az idő kedvez, Július vége felé szokott megesni. Ekkor a' venyigék végeit elmetéli, de úgy, hogy a' fürtön felyül, melly azon a' venyigén áll, több szemet vagy bimbót nem hágy kettőnél vagy háromnál, Álmélkoldva szemlélhetjük azután, hogy a' töketsak hamar ki-fakad 's új venyigéket hajt, a' mellyeken nyilnak egymásután a' bimbók, 's mutogatják magokat a' gyenge levelek, virágok és a' kacsok (fogódzó) a' nélkül, hogy ezek az új jövések megártanának a' már álló fürtök' növéseinek 's meg-éréseinek. Ha ezen második jövés elhüllatta a' virágját 's kötni kezdett, el kell a' venyigéiknek végét metélni, úgy, mint az előbbenek, valamint szinte a' majd következő harmadik jövésnek is. Történt ugyan is 1827-dikben, hogy a' második el metelés nem esett meg annak idejében. Ezt a' második termés megsínlette: mert bőven, mint másszor, nem fizetett; és mivel a' virágzása elkésődött, és vele a' harmadik elmetélése is a' veszőknek későre haladt, a' harmadik termés is kárára volt. — Méltó, hogy a' Frantzia Kormányzék figyelmét 's gondját egy ollyan Szőlő-fajra fordítsa, mellyet az országnak közepe táján fekvő szőlő hegyeken kétszer, a' déli részeiben pedig háromszor is meg-szüretelhetnek a' lakosok, következésképpen a' Szőlőjőkből, mint meg annyi tökepenzektől kétszer vagy háromszor annyi interest kaphatnának egy esztendőben, mint a' mennyit eddig csak két vagy három esztendőnek le folyása után kaphattanak.

Bétsben is nagy figyelmet gerjesztett ez a' ritka Szőlő-fajról való tudósítás, mellyre nézve megkérdezett azon

érdemes Hazánk fia, a' ki a' Vármegyék Mappáit 38 esztendővel ez előtt munkába vette, 's mind addig világra bocsátgatta, míg Egyes Jó Királyunk őtet egy igen fontos udvari hivatalra méltóztatta és közel 24 esztendei hív szolgálatajt felségesen meg is jutalmazta; meg-kérdeztetett t. i. egy tisztelt nagy Helyről, ha meg volna e' nála az említett tre volte l'anno azon külömb külömbféle Szőlő-fajai között, a' mellyeket a' szomszéd Cecius hegyének (Kahlenberg) meleg oldalán, Bétshez egy órányira elültetett, minekutánna Európának nevezetesebb Szőlő-hegyeiről és Ásiának hat el-híresedett vidékeiről, mind a' bornak való, mind pedig a' tartani való Szőlőket nagy költséggel meghozatta; mindenek felett pedig Magyar, Frantzia, 's Olasz Országból, azután Sicilia, Ciprus 's más szigetektől több mint ezer két száz név alatt való Varietasokat, nem külömben némely Spanyol fajokon kívül, azokat is, mellyekkel Horvát, Erdély, Cseh, Morva, Stájer ország, azután a' Rajna mellyéke, Austria, Tyrolis, Carniolia, Goritzia, Dalmátzia 's a' t. bővölködik majd meg annyi név alatt, mint az előbbenieket ugyan azon nagy kertjébe el-plántálta, hogy a' velek való dajkálás ideje alatt az atyafiságot 's rokonságot az idegenek között, valamint szinte az idevalók, vagy a' már esméretesek között kinyomozhassa, 's e'szerént a' külömbözönök látszó fajokat, és azoknak sok el-nevezéseiket egygyesítse, következképpen a' felesleg való számokat le-szállítsa, a' bornak valókat külön külön meg-szűrje, 's próba alá vegye. Az említett tre volte l'anno meg van tehát ebben a' Gyűjteményben, a' mellyhez, mint tudva van, nints még eddig hozzá fogható. Leg először is Raguzából, azután Cattaróból és Dalmátziának Brazza szigetéből küldötték meg Troi-

ka név alatt, melly szó illyriai nyelven annyit tesz, mint tre volte, vagy háromszor termő. Meg-küldték azután Szmyrnából is Fedi Vere név alatt, melly a' mint onnan írják, éppen az a' fekete termékeny szőlő, a' mi az Olaszoknál a' tre volte. Ugy is Szmyrnához nem messze esik Scio vagy Skio (régenten Chios) szigete, a' honnan elejétől fogva hordták a' szomszéd lakosok a' tre volte szőlőt 's terjesztették mindenfelé. — Örömost szolgált volna a' Jó Hazánk fia ezen ritka, 's más nevezetes szőlő fajoknak bővebb meg-esmertetésével, de hosszas betegeskedése miatt kéntelen azt ez úttal kedvező időre halasztani.

A' kik magokat a' múlt hónapokban némely Magyar 's Frantzia szőlő-fajokra nézve jelentették, 's készek azon sok költségeknek, a' mellyekbe azoknak megszerzése 's hozatása kerültek, ha tsak valamely részét is meg fordítani, azoknak tudtokra kívánja adni az Alább-írtt, hogy valamint a' már kézhez szolgáltatott fajoknak, úgy szinte az ezután kézhez adandó szőlő-fajoknak is a' már némelyek előtt tudva lévő oltsó árra meg marad, úgy-mint: egy esztendős gyökeres vesszőnek 1 krajtzár, két esztendősnek 2 kraj. három esztendősnek 3 kr. e'szerént nevedik egy krajtzárral az árra az esztendőnek számával. Tíz venyigének gyöker nélkül két kr. az árra. — A' tetemes messzeségről ide hozatott, következképpen sokkal több költségbe került fajoknak pedig ez: egy esztendős fiatal tőnek 5 kr. két esztendősnek 6 kr. az árra. Ha ezen felyül a' fiatal tőnek kora (ideje) egy vagy két esztendővel nevedik, a' szerént az ára is nevedik egy vagy két krajtzárral. Egy ilyen ritka szőlőnek venyigéje gyöker nélkül fél krajtzárba, 10 venyige pedig 5 kraj-

tzárba kerül. Itt a' krajtzár az ezüstpénz betse szerént értetődik, nem pedig a' váltó tzedulának betse szerént. Kik már próbálták 's Frantzia Országból, vagy a' Rajna mellől 's a' t. hozattak magoknak némelly szőlő-fajokat, tudják, mennyivel többet kellett fizetniük. Colmár mellett, a' drágább tőnek, ott helyben, 17 kr. Triestben 24 kr. Würtzburgban 36 kr. Dresdában pedig 43 kr. az árra, holott a' meg hozattatása is sokba kerül. — A' szőlő-plántálásában gyönyörködő Hazafiak bátran utasíthatják hozzám betses leveleiket ilyen boríték-írással:

A Monsieur Mr Charles de Mayersz etc.

à Vienne.

Zu Mariahilf. Hauptstrasse.

Nro 38. 1-ter Stock.

A' pénz folyamát December 29-dikén;

közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligázióji 95 11/16

Az 1820-béli sorsosok, 157 1/3

Az 1821-béli hasonlók, 124 7/10

A' Bank-Aktziák keltek 1097 1/2 forinton

Conv. Pénzben.

A' Bétsi Magyar Újság Tisztelt Olvasóihoz.

A' mai Újsággal bérekesztjük ennek ezen esztendőbeli folyamatját. Méltóztassanak Érdemes Olvasóink háládatos érzésünkből származó alázatos köszönetünket eddig való Hazafiúi kegyes pártfogásokért elfogadni 's meggyőződni a' felől; hogy ezentúl is igyekezni fogunk, várakozásoknak teljes tehetségünk szerént megfelelni.

Minthogy az Újságot megrendelő Hazafiak nevei többnyire tsak Januárius első két hetében érkeznek fel és akkor adatnak ki a' Ts. K. Fő Posta Hivataltól: szükségesnek tartjuk a' M. Kurírnak három első Számjait a' jövő Januáriusban az eddig való boríték alatt minden eddig volt Érd. Olvasóinknak megküldeni. Azon túl tsak Azok veszik az Újságot, Kik az eránt rendelést tenni méltóztattak. Ugyan ezért, az Olvasó Könyvtár eddig kijött 3-dik és 4-dik árkusának leküldözését önként elhalasztottuk, hogy azok az elsőekkel együtt számos új Praenumeransainknak is egyszerre elküldethessenek.

Tudván, hogy Érdemes Olvasóink örömet kívánnák Újságunkban olvasni, mitsoda Magyar Munkák jönnek ki időről időre Hazánkban: erre nézve szívesen kérjük a' Magyar Nemzet Tudós Iróit, méltóztassanak kiadott Munkáikból egy egy Nyomtatványt felküldeni, hogy azoknak megismeretetésével is szolgálhassunk. Láthatlanban, mások után, tsak annyit mondhatnánk valamelly munkáról, hogy van; ennél pedig Érdemes Olvasóink, ha megbírálatást tőlünk nem várnak is, többet kívánhatnak.

Az Új esztendőre nézve ezen buzgó hazafiú kívánsággal rekesztjük bé Újságunkat; hogy

Mentse az Ég hadtól, pestistől Drága Hazánkat,
Adjon bőv termést; áldja meg a' HAZAFIT!

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)